

ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΤΣΙΓΓΑΝΙΣΜΟΣ:

*Οι ιστορικές ρίζες και οι
κληρονομίες μετά το Ολοκαύτωμα*

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ – ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΑΘΗΝΑ - ΓΑΚ, ΠΕΜΠΤΗ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2024

Co-funded
by the European Union

Co-funded and implemented
by the Council of Europe

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

OBSERVATORY
ON HISTORY TEACHING
IN EUROPE

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2024

Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ),
Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας,
Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
και

Το Παρατηρητήριο για τη Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη
(ΟΗΤΕ) και το Τμήμα Ρομά και Νομάδων του Συμβουλίου της Ευρώπης

Τόπος διεξαγωγής

Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ), Δάφνης 61, Ψυχικό, 154 52, Αθήνα

ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΟΥΜΕ ΠΟΤΕ

Το ιστορικό πλαίσιο

Το Ολοκαύτωμα, μια συστηματική γενοκτονία κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, είχε ως στόχο, μεταξύ άλλων, τους Εβραίους και τους Ρομά. Οι ρίζες του βρίσκονται στις μακροχρόνιες προκαταλήψεις και στη ριζοσπαστικοποίηση των ιδεολογιών αποκλεισμού κατά την περίοδο της οικοδόμησης των εθνών, τον 19^ο και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η κατανόηση αυτού του ιστορικού πλαισίου είναι ζωτικής σημασίας για την αναγνώριση και την καταπολέμηση παρόμοιων μορφών διακρίσεων σήμερα.

Στόχος

Στόχος του σεμιναρίου είναι να εφοδιάσει τους εκπαιδευτικούς και τους άλλους επαγγελματίες της εκπαίδευσης με μια ολοκληρωμένη κατανόηση του αντισημιτισμού και του αντιτσιγγανισμού, ανιχνεύοντας τις ιστορικές τους ρίζες, τον αντίκτυπο του Ολοκαυτώματος και τις διαχρονικές τους επιπτώσεις στη σύγχρονη κοινωνία. Οι συνεδρίες θα τους παράσχουν μεθόδους και εργαλεία για την αποτελεσματική διδασκαλία αυτών των θεμάτων, δίνοντας έμφαση στη σημασία της έγκαιρης αναγνώρισης των προκαταλήψεων και της πρόληψής τους.

🕒 9:00-9:15

ΕΝΑΡΞΗ

Προεδρεύουσα: **Aurora AILINCAI**, Εκτελεστική Διευθύντρια του Παρατηρητηρίου για τη Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη, του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΟΗΤΕ)

Χαιρετισμοί:

Γιώργος ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ, Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Δημήτρης Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος των Γενικών Αρχείων του Κράτους (ΓΑΚ), Καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Αντιπρόεδρος του Παρατηρητηρίου για τη Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη, του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΟΗΤΕ)

Σπύρος ΔΟΥΚΑΚΗΣ, Πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Επίκουρος Καθηγητής Ψηφιακών Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση και Μετασχηματισμού της Γνώσης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Alain LAMASSOURE, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παρατηρητηρίου για τη Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη, του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΟΗΤΕ)

Παρουσίαση του σεμιναρίου

🕒 9:15-11:15

Ερωτήματα προς συζήτηση:

- Πώς άλλαξε η θέση των μειονοτικών ομάδων από τις προνεωτερικές αγροτικές κοινωνίες στις βιομηχανικές και τι αντίκτυπο είχε η υποχώρηση των θρησκευτικών πεποιθήσεων σε αυτές τις μειονότητες;
- Πώς η ανάπτυξη των επίσημων γλωσσών και πολιτισμών επηρέασε τις μειονότητες, ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ του βιολογικού ρατσισμού και της θρησκευτικής προκατάληψης, και πώς η επιστημονική πρόοδος επηρέασε τον αποκλεισμό των μειονοτικών ομάδων;
- Γιατί οι μειονότητες προσελκύνονταν από τον σοσιαλισμό και γιατί τα κράτη τον παρουσίαζαν ως μια ξένη ιδεολογία;

1^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙΤΣΙΓΓΑΝΙΣΜΟΥ

Η συνεδρία θα διερευνήσει τις μακρόχρονες ιστορικές ρίζες του αντισημιτισμού και του αντιτσιγγανισμού, εστιάζοντας στην περιθωριοποίηση και τις διώξεις των Εβραίων και των Ρομά, διαχρονικά. Θα περιλαμβάνει την ανάλυση των επιπτώσεων του σχηματισμού κρατών και της οικοδόμησης των εθνών, κατά τον 19ο αιώνα, σε αυτές τις μειονοτικές ομάδες, υπογραμμίζοντας την μετατροπή της αντίληψης περί μειονοτήτων, από ξένες σε επικίνδυνες. Επιπλέον, η συνεδρία θα εξετάσει την επίδραση των επιστημονικών εξελίξεων και των φυλετικών θεωριών που αφορούν στον αποκλεισμό των μειονοτήτων. Τέλος, θα συζητηθεί ο ρόλος του εθνικισμού και η απεικόνιση του σοσιαλισμού ως μία ξένη ιδεολογία που συνδέεται με αυτές τις μειονότητες.

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

Λάμπρος ΜΠΑΛΤΣΙΩΤΗΣ, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

Σπύρος ΜΑΡΚΕΤΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής, Σχολή Πολιτικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Andrei-Dan SORESCU, Μεταδιδακτορικός Υπότροφος, New Europe College Institute of Advanced Studies, Βουκουρέστι

Σταύρος ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ, Πρόεδρος της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος

11:15-11:45

ΔΙΑΛΛΕΙΜΑ - ΚΑΦΕΣ

🕒 11:45-13:00

Ερωτήματα προς συζήτηση:

- Γιατί το Ολοκαύτωμα περιγράφεται ως μία σύγχρονη γραφειοκρατική διαδικασία μαζικής βιομηχανικής δολοφονίας;

2^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ: ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

Η συνεδρία ευελπιστεί να καταθέσει μια λεπτομερή ανάλυση του Ολοκαυτώματος ως υπόθεση που περιλαμβάνει διάφορες ευρωπαϊκές χώρες ενώ θα εξετάσει τα διάφορα στάδια και τα πρότυπα των διώξεων και των μαζικών δολοφονιών. Θα γίνει, επίσης, συζήτηση για τις διάφορες ομάδες θυμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στους Εβραίους και τους Ρομά.

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

Πωλ Ισαάκ ΧΑΓΟΥΕΛ, μέλος της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στην International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)

Lovro KRALJ, Διευθυντής του Centre for Holocaust and Genocide Research in Southeast Europe in Rijeka

Anna MIRGA, ανθρωπολόγος και ακτιβίστρια των δικαιωμάτων των Ρομά, αναπληρώτρια Διευθύντρια του European Roma Institute for Arts and Culture (ERAC)

13:00-14:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΓΕΥΜΑ

Ερωτήματα προς συζήτηση:

- Γιατί υπήρξε τόση καθυστέρηση στην αναγνώριση των μαζικών δολοφονιών ορισμένων ομάδων κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος;
- Ποιος είναι ο ρόλος των μνημείων, των μουσείων και των τόπων μνήμης του Ολοκαυτώματος;
- Ποια είναι η εκπαιδευτική σημασία που προκύπτει από τη μάθηση για το Ολοκαύτωμα σήμερα;
- Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την άρνηση του Ολοκαυτώματος και την αντιμετώπιση των υπευθύνων για τη γενοκτονία;
- Πώς διδάσκεται σήμερα το Ολοκαύτωμα και ποια σχετικά εκπαιδευτικά εργαλεία χρησιμοποιούνται στην τάξη;
- Στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης και της ψηφιακής τεχνολογίας, πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις των ψευδών ειδήσεων και της ιστορικής χειραγώγησης κατά τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος;

3^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ: ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ: ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

Η συνεδρία θα διερευνήσει την κληρονομιά και τη μνήμη που άφησε το Ολοκαύτωμα, συζητώντας την εξέλιξη αυτής της μνήμης και τη σημασία της στη σύγχρονη εκπαίδευση. Θα εξετάσει τις προκλήσεις που προκύπτουν από την άρνησή του και το σωφρονισμό των εγκληματιών πολέμου. Θα αναφερθεί, επίσης, σε κάποιες αποτελεσματικές μεθόδους διδασκαλίας και σε εργαλεία που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων.

ΟΜΙΛΗΤΕΣ:

Ζανέτ ΜΠΙΑΤΤΙΝΟΥ, Αρχαιολόγος, Διευθύντρια του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος

Maria BOGDAN, Ερευνήτρια Fortunoff στο Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies

Αντωνία ΛΟΪΖΟΥ, Υπεύθυνη Επόπτρια για τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου

Μαρία ΜΗΤΣΙΑΚΗ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Νικολέτα ΡΟΥΣΣΟΥ, Ακαδημαϊκή Υπότροφος, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου

🕒 16:30-17:00

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Προεδρεύουσα: **Aurora AILINCAI**, Εκτελεστική Διευθύντρια του Παρατηρητηρίου για τη Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη, του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΟΗΤΕ)

Περίληψη των βασικών σημείων κάθε συνεδρίας από την **Oana NESTIAN**, The Olga Lengyel Institute for Holocaust Studies and Human Rights (εισηγήτρια)

Ιστορικές προοπτικές από τον **Raul CARSTOCEA**, Αντιπρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Παρατηρητηρίου για τη Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη (ΟΗΤΕ), Επίκουρος Καθηγητής στην Ευρωπαϊκή Ιστορία του 20ού αιώνα, Πανεπιστήμιο Maynooth

17:30-20:00

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ • ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΔΕΙΠΝΟ